

5 Μαΐου 2014

Το νερό στην τέχνη. Οι θαλασσογραφίες

Πολιτισμός / Ζωγραφική & Εικαστικές Τέχνες

Κατερίνα Χουζούρη

Η θαλασσογραφία έχει περίοπτη θέση στην ελληνική ζωγραφική. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι είναι μια «προέκταση» της τοπιογραφίας που αποδίδει τη σχέση του ανθρώπου με τη θάλασσα και εκφράζει ειρηνικές στιγμές αλλά και πολεμικές. Σε ό.τι αφορά στη δεύτερη περίπτωση έχει ως στόχο να παρουσιάσει τους αγώνες των ελλήνων για την εθνική ανεξαρτησία και να συντηρήσει τη μνήμη.

Ιωάννης Αλταμούρας Καϊκι στις Σπέτσες

Κορυφαίοι εκπρόσωποί της είναι ο Κωνσταντίνος Βολανάκης ο οποίος ακολουθεί πιστά τη Σχολή του Μονάχου και τον ακαδημαϊσμό της και ο **Ιωάννης Αλταμούρας**, ο οποίος θεωρείται από πολλούς κριτικούς της τέχνης, ότι έχει στραφεί προς τον ιμπρεσιονισμό.

Κωνσταντίνος Βολανάκης Ιστιοφόρο και Ατμόπλοιο

Ιωάννης Αλταμούρας Κύματα

Το θέμα της θαλασσογραφίας θεωρείται ως ιδιαίτερος προσφιλές και από τους ζωγράφους και από το κοινό αλλά και από τους ειδικούς των δημοπρασιών.

Οι θαλασσογραφίες στις δημοπρασίες μεγάλων οίκων είναι αυτές που συνήθως συγκεντρώνουν τις μεγαλύτερες τιμές.

Ιωάννης Αλταμούρας Το Λιμάνι του Helsingor

Ας δούμε όμως ποιοι ήταν οι δύο μεγάλοι έλληνες θαλασσογράφοι του δεκάτου ενάτου αιώνα.

Ιωάννης Αλταμούρας Θαλασσοταραχή

Ο **Κωνσταντίνος Βολανάκης** ή **Βολονάκης** (Ηράκλειο Κρήτης, 1837–Πειραιάς, 29 Ιουνίου 1907) ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς έλληνες ζωγράφους του 19ου αιώνα. Οι γονείς του Βολανάκη κατάγονταν από την Βολάνη, ένα μικρό χωριό της περιοχής του Ρεθύμνου. Σπούδασε ζωγραφική στην Ακαδημία του Μονάχου κοντά στον Karl von Piloty το 1860. Μετά την αποφοίτησή του από την Ακαδημία του Μονάχου, ο Βολανάκης εργάστηκε στο Μόναχο, την Βιέννη και την Τεργέστη. Το 1883 επέστρεψε στην Ελλάδα εγκαταστάθηκε στον Πειραιά. Από την ίδια χρονιά και μέχρι το 1903 δίδαξε στην Σχολή των Ωραίων Τεχνών (μετέπειτα Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών) της Αθήνας• αρχικά το μάθημα της Στοιχειώδους Γραφής και αργότερα το μάθημα της Αγαλματογραφίας. Πέθανε στον Πειραιά το 1907.

Κωνσταντίνος Βολανάκης

Η θάλασσα, τα πλοία και τα λιμάνια ήταν η μόνιμη πηγή έμπνευσης του Βολανάκη. Μαζί με τον Θεόδωρο Βρυζάκη, τον Νικηφόρο Λύτρα, τον Νικόλαο Γύζη και τον Γεώργιο Ιακωβίδη, θεωρείται ένας από τους κυριότερους εκπροσώπους του ακαδημαϊκού ρεαλισμού, της λεγόμενης «Σχολής του Μονάχου». Ωστόσο τα ιδιαίτερω φωτεινά έργα του — όπως π.χ. το γνωστό Πανηγύρι του Μονάχου — δείχνουν κάποιες ιμπρεσιονιστικές τάσεις.

Οι θαλασσογραφίες του κοσμούνε τις επισημότερες αίθουσες της Αυστρίας και της Ελλάδας, ακόμη και του ηλεκτρικού σταθμού (μετρό) του Πειραιά, ενώ κάποιοι άλλοι πίνακές του πωλήθηκαν σε διεθνείς δημοπρασίες για εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ.

Κωνσταντίνος Βολανάκης Ψαρόβαρκα σε ταραγμένα νερά

Το Νοέμβριο του 2008 το έργο του «Η Αποβίβαση του Καραϊσκάκη στο Φάληρο» σημείωσε νέο ιστορικό ρεκόρ για τιμή ελληνικού πίνακα σε δημοπρασία, πλησιάζοντας το ποσό των 2 εκατομμυρίων ευρώ.

Κωνσταντίνος Βολανάκης Το Λιμάνι του Πειραιά

Ο **Ιωάννης Αλταμούρας** (Φλωρεντία ή Νεάπολη Ιταλίας, 1852 – Σπέτσες, Μάιος 1878) ήταν έλληνας ζωγράφος του 19ου αι., ο οποίος διακρίθηκε κυρίως για τις θαλασσογραφίες του.

Ιωάννης Αλταμούρας

Πατέρας του ήταν ο ιταλός ζωγράφος και επαναστάτης Francesco Saverio Altamura και μητέρα του η σπετσιώτισσα αρχοντοπούλα και πρώτη ελληνίδα ζωγράφος Ελένη Μπούκουρα-Αλταμούρα. Από τα παιδικά του χρόνια, ο Ιωάννης έδειξε την έμφυτη κλίση του προς την ζωγραφική. Έγινε δεκτός στην Σχολή των Τεχνών (την μετέπειτα «Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών» της Αθήνας), όπου μελέτησε ζωγραφική κοντά στον Νικηφόρο Λύτρα κατά την διετία 1871-1872. Με υποτροφία του βασιλιά Γεωργίου Α΄, συνέχισε τις σπουδές του στην Κοπεγχάγη κατά την περίοδο 1873-1876 κοντά στον Carl Frederik Sørensen. Το 1875, και ενώ βρίσκονταν ακόμα στην Κοπεγχάγη, έστειλε στην έκθεση των Ολυμπίων στην Αθήνα το έργο του Το λιμάνι της Κοπεγχάγης, για το οποίο τιμήθηκε με αργυρό μετάλλιο β΄ τάξεως. Με την επιστροφή του στην Ελλάδα, άνοιξε εργαστήριο ζωγραφικής στην Αθήνα, ενώ η φήμη του άρχισε να αυξάνεται. Προσβλήθηκε από φυματίωση και πέθανε το 1878, σε ηλικία 26 ετών.

Πεθαίνοντας νέος, ο Ιωάννης Αλταμούρας άφησε πίσω του λίγα αλλά αξιοθαύμαστα ζωγραφικά έργα. Οι θαλασσογραφίες του δείχνουν ένα ταλέντο τουλάχιστον ισάξιο του άλλου μεγάλου θαλασσογράφου του 19ου αι., του Κωνσταντίνου Βολανάκη.

Το 1878, χρονιά του θανάτου του, δύο πολεμικές θαλασσογραφίες του — η Πυρπόληση της πρώτης οθωμανικής φρεγάτας στην Ερεσό από τον Παπανικολή και η Ναυμαχία του ναυάρχου Μιαούλη εναντίον δύο οθωμανικών φρεγατών στην είσοδο της Πάτρας — παρουσιάστηκαν στην Διεθνή Έκθεση του Παρισιού. Ο δεύτερος πίνακας παρουσιάστηκε και στην Έκθεση Μνημείων του Ιερού Αγώνα στο Πολυτεχνείο της Αθήνας το 1884. Τέλος, μία θαλασσογραφία του παρουσιάστηκε στην Διεθνή Έκθεση της Ρώμης το 1911. Αν και οι τεχνοκριτικοί τον κατατάσσουν στην ακαδημαϊκή «Σχολή του Μονάχου», εντούτοις η φωτεινότητα των έργων του, ο ανοιχτός ορίζοντας και η κίνηση δείχνουν ότι ο Αλταμούρας είχε αρχίσει να ξεπερνάει την αυστηρή τελειότητα του ακαδημαϊσμού και να στρέφεται προς τον ιμπρεσιονισμό.

<http://bit.ly/1s861aY>